

Jaarverslag

2020

Stichting tot Instandhouding van Molens
in de Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden (SIMAV)

SIMAV is een Algemeen Nut Beogende Instelling
(ANBI - Culturele Instelling)

Nieuwe Veer 42
2959 AK Streefkerk (NL)
31 (0)184 681178
bestuur@simav.nl
www.simav.nl
IBAN NL49 RABO 0342 7004 64
KvK nummer 4 111 8792

De molens zijn van ons allen

INLEIDING

Het afgelopen jaar is een bijzonder jaar geweest. Corona is ons en onze vrijwilligers niet voorbij gegaan en heeft het elkaar fysiek ontmoeten vrijwel onmogelijk gemaakt. De digitale wereld heeft dan ook in volle omvang zijn entree in onze gelederen gemaakt. MS-Teams is ons vergaderplatform geworden. Ondanks deze belemmeringen hebben we goed kunnen functioneren. Alle geplande werkzaamheden zijn “gewoon” uitgevoerd.

Uiteraard zijn tegenslagen, zowel in lief en leed, als ten aanzien van onze molens, ons niet bespaard gebleven. Zo hebben we dit voorjaar afscheid moeten nemen van ons bestuurslid en molenaar Wim Meerkerk. De strijd tegen een hersentumor heeft hij uiteindelijk moeten verliezen. Ook onze vrijwilliger Kees de Zanger is ons afgelopen herfst plotseling overleden.

Bijzonder was de roedebrek bij de Goudriaanse Molen, waarbij de schade -gelukkig- beperkt is gebleven tot materiele schade. De breuk heeft ons doen besluiten tot grondig onderzoek bij al onze molens. Daarbij zijn overigens geen ernstige mankementen aan roeden geconstateerd. De roedebrek problematiek wordt mede via De Hollandsche Molen landelijk onderzocht. SIMAV molens zijn immers wat betreft roeden niet uniek.

Dit jaar zijn de Souburghse Molen en Molen De Hoop weer gerestaureerd opgeleverd. Beiden zijn op 11 september weer feestelijk in gebruik genomen. De Souburghse draait weer als vanouds en dat na decennia van stilstand en verwaarlozing.

In 2019 stond de kop “De molens zijn van ons allen” boven ons jaarverslag. Ook dit jaar weer. SIMAV molens waren, zijn en zullen dat ook in de toekomst zijn; van alle Nederlanders. We koesteren ze en als goede rentmeesters bewaren en beheren we ze voor de komende generaties. Onze Rijksmonumenten hebben de eeuwen getrotseerd en zullen dat ongetwijfeld ook nog eeuwen doen. Enkelen gaan zelfs terug tot in de 16^e eeuw. Wij zijn als rentmeesters slechts een paar omwentelingen in de tijdlijn van de molens.

Net als onze voorgangers zijn we alert op het voorkomen van besluiten in de waan van de dag. Wat nu belangrijk is in de ogen van velen, hoeft dat morgen geenszins te zijn; de geschiedenis heeft dat ook uitgewezen. Als we kijken naar het belang van de molens en dat bezien in hun omgeving, dan zien we door de jaren heen forse verschuivingen. Tot de 2^e wereldoorlog hadden onze watermolens een wezenlijke functie in het houden van droge voeten. In de wederopbouw werden ze overbodig en ingehaald door de nieuwe techniek. Eigenlijk waren het lastige overblijfselen, die maar in de weg stonden. SIMAV vindt in dat tijdsgewricht zijn ontstaan. De waardering voor de molens, soms zelfs de korenmolens, ontstaan na de wederopbouw, staat, ondanks vele mooie woorden in bestuurlijk Nederland, ook in 2020 opnieuw onder druk en nu van de honger aan woningen en bedrijfsruimten.

De molenbiotoop, noodzakelijk voor het optimaal functioneren van de molen, wordt vaak als hinderlijk ervaren. *“Waarom moet iedere molen maalvaardig zijn? Als de molen een aantal dagen per jaar draait is dat toch gewoon leuk en dat draaien kan heus wel met bedrijven en woningen direct naast de molen. Leuke dingen die ouwe molens, maar eigenlijk niet meer dan dat”*. Deze gedachten, hoe begrijpelijk in de ogen van sommigen wellicht ook, doen geen recht aan het belang van deze rijksmonumenten voor komende generaties en staan haaks op de doelstelling van SIMAV, zoals vastgelegd in haar statuten. Gelukkig vinden we ook velen aan onze zijde die de molens koesteren en op dezelfde wijze als wij maalvaardig willen behouden voor de toekomst. De interesse van fietsers en wandelaars, die ons mooie gebied aan het herontdekken zijn onderstreept dat. De naam “Molenlanden” wordt door ons dan ook gezien als een onderstreping van dat belang.

Er gaat geen week voorbij zonder een molen in de media. Artikelen en films over de molens, foto's met een molen op de achtergrond bij een reportage of huwelijk, als beeldmerk van een bedrijf of instelling, enzovoorts. Het toont aan hoe groot het belang van onze molens is. Wij koesteren deze warme belangstelling.

In het maatschappelijk spanningsveld van druk en tegendruk opereren we behoedzaam, indien nodig stevig en als het mogelijk is buigzaam, maar in alle gevallen transparant.

Het beheer en onderhoud van rijksmonumenten en historische werktuigen, zoals molens, kost veel geld. Hoewel SIMAV op dit moment niet armlastig is, blijft structurele adequate financiering een voortdurend punt van aandacht. De huidige subsidieregelingen van Rijk, Provincie en Gemeenten/Waterschap voor onderhoud en instandhouding zijn op de langere termijn niet volledig toereikend en moeten met andere middelen worden aangevuld. SIMAV staat voor deze uitdaging en gaat deze ook aan. Naast subsidies verkrijgt SIMAV bijdragen van particulieren en bedrijven en uit legaten en erfenissen. Dankbaar zijn we voor de substantiële legaten, die we dit jaar mochten ontvangen.

SIMAV kan beschikken over vele molenaars en deskundigen, die een aanzienlijk deel van hun vrije tijd besteden aan het in stand houden van onze molens. We zijn daar heel blij mee, want enkel door de inzet van deze vrijwilligers kunnen we doen wat we moeten doen. Onbezoldigd leveren zij de gemeenschap vele belangrijke uren; uren die op commerciële basis financieel verantwoord niet in te vullen zouden zijn.

Afgelopen zomer hebben we ons gebogen over de fundamentele vraag ***“(Hoe) Zijn wij als stichting in staat blijvend zorg te dragen voor onze molens als levend industrieel en cultureel erfgoed voor komende generaties?”*** Kortom, hoe ziet onze “SWOT” er uit? Een open vraag, die geen vooraf geformuleerde stippen op de horizon inhoudt. Om tot een gedegen antwoord te komen op deze vraag is besloten ons te laten begeleiden door een externe deskundige. Met ons algemeen bestuur is afgesproken, dat het antwoord niet alleen vanuit het dagelijks bestuur en onze interne stakeholders, zoals het algemeen bestuur, molenaars en vrijwilligers, behoort te komen, maar dat het ook belangrijk is input op te halen bij externe stakeholders. De uiteindelijke rapportage, bestaande uit bevindingen, conclusies en een aanbevelingen, krijgt hierdoor een grotere meerwaarde. De gesprekken met de interne stakeholders hebben plaatsgevonden in het laatste kwartaal van dit jaar. Met de externe stakeholders wordt gesproken in het 1^e kwartaal van 2021. De eindrapportage vormt mede de basis voor ons beleidsplan 2021-2030.

ONZE MOLENS

36 Rijksmonumenten

SIMAV beheert 36 rijksmonumenten, te weten 33 volwaardige molens, 2 molenrestanten en 1 roedenloods; verspreid liggend over de vijf gemeenten in de Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden. Wij zijn als eigenaar gebonden aan strakke wettelijke regels (Erfgoedwet). We zien die regels niet als een belemmering, maar als een steun in de rug ten behoeve van het in stand houden van onze molens. De gemeenten, naast de provincies en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, hebben de plicht er op toe te zien, dat we dat goed doen. Het zijn immers zij die -wettelijk- mede verantwoordelijk zijn voor de kwaliteit van de monumentenzorg.

Van de 33 molens liggen er 29 in Zuid-Holland en 4 in Utrecht. De gemeentelijke herindeling heeft met zich mee gebracht dat de gemeente Molenlanden in het gelukkige "bezit" is van 22 SIMAV molens. De overige liggen in: Alblasserdam 2, Gorinchem 4, Hardinxveld-Giessendam 1 en Vijfheerenlanden 4

Goudriaanse Molen

Op 7 juli is de buitenroede van de Goudriaanse Molen gebroken en op de kap terechtgekomen, dit na een relatief korte levensduur van 35 jaar. De plaats van de breuk, afstand ca. 3m1 tot hart van de askop en aard van de breuk/breukvlak heeft aanleiding gegeven tot gedegen nader onderzoek. De oorzaak van de breuk bleek metaalmoetheid te zijn. De molen wordt in het voorjaar van 2021 weer in oude luister hersteld, waarna nieuwe roeden in het tweede helft van 2021 worden geplaatst. De schade is beperkt gebleven tot alleen materiele schade.

Voor de financiering is mede gebruik gemaakt van crowdfunding. De provincie heeft additionele middelen beschikbaar gesteld (januari 2021). Ook extra middelen van Molenlanden kunnen worden ingezet. Maar er blijft nog wel een restant ongedekt over.

De breuk heeft doen besluiten om alle roeden van onze molens nader te controleren. Uit dit onderzoek zijn verder geen zorgwekkende gebreken geconstateerd. De breuk is voor o.a. De Hollandsche Molen en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed aanleiding om alle roeden in ons land nader onder de loep te nemen.

Souburghse Molen in Alblasserdam.

De Souburghse Molen in Alblasserdam is na jaren van stilstand en verwaarlozing weer draaivaardig in oude glorie en wellicht zelfs meer dan dat, hersteld. De grondige renovatie is mede het resultaat van de constructieve samenwerking tussen de Gemeente Alblasserdam, de voormalig eigenaar, aannemer(s) en SIMAV. Bijzonder is de afzonderlijke toegangsweg die kon worden gerealiseerd en waardoor de molen goed toegankelijk is voor bezoekers. De molen is ingericht als bezoekersmolen en geschikt voor educatieve doeleinden. Het herstel is binnen de begroting gebleven. De feestelijke ingebruikstelling was op 11 september.

Molen de Hoop in Gorinchem

Molen De Hoop in Gorinchem is op 11 september opnieuw in gebruik genomen, naar een grondig herstel van o.a. het casco. In de molen worden wisselende exposities gehouden. De Hoop is een van onze drukste bezoekmolens.

Restauraties Gorinchemse Molens.

Na de restauratie van molen De Hoop, is een aanvang gemaakt, zoals afgesproken bij de overdracht aan SIMAV in 2016, met de restauraties aan de overige Gorinchemse molens. Bij de **Westmolen** zijn de werkzaamheden gestart. Er zijn voorbereidingen getroffen voor nieuw groot onderhoud en restauratie van molen **Nooit Volmaakt**.

Molen Gelkenes, Groot-Ammers

Tegelijk met de werkzaamheden door het Waterschap Rivierenland is de Gelkenes Molen in Groot-Ammers grondig aangepakt en de ontstane schade aan de watergang hersteld, zo dat er weer vele jaren verantwoord kan worden gedraaid. De werkzaamheden door het waterschap aan de Molenkade in Groot-Ammers hebben, ondanks de invloed op het functioneren van onze molens aan de Molenkade, niet geleid tot voor partijen niet beheersbare situaties. Het overleg met het waterschap is constructief geweest.

Bonkmolen Lexmond

Er zijn voorbereidingen getroffen voor nieuw groot onderhoud en restauratie van de Bonkmolen in Lexmond.

Groot-onderhoud Kortlandse Molen, Oudendijkse Molen en Westermolen

Als drie groot-onderhoudsprojecten zijn naast de Goudriaanse Molen, de plannen voor de Kortlandse Molen en de Westermolen voorbereid. Het werk aan de Oudendijkse Molen is uitgevoerd.

Grootonderhoud Broekmolen

Door het onderzoek naar de roedenbreuk bij de Goudriaanse Molen is de uitvoering van het groot-onderhoud aan de Broekmolen even opgeschort, omdat daar ook vervanging van roeden aan de orde is. Dit groot onderhoud zal ook in 2021 zijn beslag krijgen.

Achtkantemolen Streefkerk

De Achtkantemolen in Streefkerk wordt ingericht als bezoekmolen. Voordat dat echter zo ver is, moeten diverse herstelwerkzaamheden worden uitgevoerd. Het verwijderen van niet monumentale zaken is dit jaar gestart. In 2021 volgt volledig herstel in oude glorie. Het molenerf wordt weer historische verantwoord ingericht. Tegelijk wordt voorzien in een goede rioolaansluiting en sanitaire voorzieningen bij de **Hoge Tiendweg Molen**.

Houtbescherming

Schimmels en insecten zijn per definitie vijanden van molens. Het grootste gevaar komt van een heel klein beestje: de bonte knaagkever. Dit kevertje wordt 6 tot 8 mm groot en heeft als larve een voorkeur voor eikenhout. In tegenstelling tot de 'gewone' houtwormen, die vooral het spinthout eten, eet deze knaagkever meestal het kernhout op. Daardoor is vaststelling lastiger en de schade veel ingrijpender. Bestrijding op traditionele wijze heeft vaak geen blijvend succes. Meestal moet uiteindelijk het aangetaste hout worden vervangen, wat in een molen heel lastig en kostbaar is. Door de SIMAV is eerder onderzocht of een nieuwe methode, met volledig inpakken en met gas behandelen van de molen, uitkomst zou kunnen bieden. Door de lastige toegankelijkheid van de (water)molens zijn daarmee zeer hoge extra kosten gemoed. Als pilotproject wordt de Vlietmolen in 2021 aangepakt.

Een ander probleem is van klimatologische aard: het stijgende CO₂ gehalte in de lucht. De extra koolstofdioxide leidt tot meer algengroei dat het hout van de molens aantast.

Het is al de laatste jaren ingewikkelder geworden om het molenhout goed te beschermen. In het verleden werd bij molens vooral teer gebruikt, een zeer effectief beschermingsmiddel voor het hout. Sinds 1996 is dit echter vanwege milieuoverwegingen verboden, maar een echt goed alternatief is er nog niet. Het gevolg daarvan is meer onderhoud en hogere kosten.

Molenbiotoop

Molens zijn niet alleen qua gebouw monumentaal; het zijn ook historische werktuigen, die primair draaivaardig en waar mogelijk ook maalvaardig moeten zijn. Een molen die niet kan draaien, zal onherroepelijk vervallen. Onontbeerlijk om te kunnen draaien is een vrije windvang en -lozing. Omdat molens vroeger van zeer groot belang waren om onze polders droog te houden, werden de regels daarover van nature nageleefd. Dit werd anders halverwege vorige eeuw toen de molens hun functie in het waterbeheer verloren en er nog maar weinig aandacht was voor dit erfgoed. Er kwam meer bebouwing bij molens, maar ook (hoge) bomen die de wind wegnamen.

Het is onze (wettelijke) taak (Erfgoedwet, Provinciale Verordening Ruimte) om het toevertrouwde erfgoed in stand te houden. Dus ook te beschermen tegen niet goed doordachte planvorming, t.w. (bouw)projecten die de molen in gevaar brengen/schaden. Deze taak rust overigens niet alleen op SIMAV, maar ook op de gemeenten bij haar toezichtplicht op rijksmonumenten.

Ontwikkelingen binnen de zogenaamde molenbiotoop vereisen wettelijk vooroverleg, resulterend in een advies (formeel) aan de gemeente. Binnen SIMAV is het DB verantwoordelijk voor een correcte afhandeling van het vooroverleg. SIMAV beschikt over een eigen vrijwillig biotoopadviseur. Met de gemeente Molenlanden zijn, gelet op het grote aantal molens in deze gemeente, procesafspraken gemaakt. Met de overige gemeenten bleek dit niet nodig.

In 2020 zijn 12 verzoeken van gemeenten om advies bij SIMAV binnengekomen. Op een enkele uitzondering na was het door SIMAV uitgebrachte advies instemmend (zij het in een aantal gevallen onder voorwaarden). In bijlage 1 is een overzicht opgenomen van uitgebrachte adviezen.

Ons historisch besef is nu geheel anders dan vroeger. Gemeentebestuurders hadden en hebben andere prioriteiten dan alleen het in stand houden van hun erfgoed. Sterk conflicterende belangen manifesteren zich op dit moment bij de Hofwegense Molen in Bleskensgraaf en de Kerkmolen in Molenaarsgraaf.

ONZE MOLENAARS

Het eeuwenoude beroep van molenaar kreeg eind 2017 bijzondere erkenning omdat UNESCO het op de lijst van immaterieel erfgoed plaatste. Het ambacht van de molenaar dreigde ooit uit te sterven toen de molens hun functie verloren. Tegenwoordig laten vele vrijwillige molenaars de molens in Nederland weer volop draaien. Veel jongeren volgen bij 't Gilde een gedegen opleiding, zodat ze straks zelf een molen onder de hoede kunnen nemen.

Bij SIMAV zorgen zo'n 50-tal molenaars vol passie voor 'hun' molen. Zij zorgen dat de molen vaak draait en zo mogelijk ook maalt, een genot voor de inwoners van deze regio en natuurlijk ook voor de vele recreanten die ons bezoeken. Maar daarnaast besteden de molenaars ook vele onbezoldigde uren aan het kleine onderhoud en reparaties. Zonder hun voortdurende inzet is het in stand houden van de molens een onmogelijke opgave.

De Provincies Zuid-Holland en Utrecht "eisen" minimaal 60.000 omwenteling per molen per jaar. De SIMAV molenaars zitten daar altijd ver boven. Dat is goed voor de molen, maar natuurlijk ook voor de toeristische ambities van deze streek. Immers draaiende molens maken het plaatje compleet. In 2020 hebben SIMAV molens gemiddeld meer dan een kwart miljoen omwentelingen gemaakt. In totaal zijn dit voor alle SIMAV molens bijeen bijna 10 miljoen omwentelingen. Restauraties en onderhoudswerkzaamheden hebben invloed op het aantal omwentelingen.

Hoewel afhankelijk van de windsterkte, laat het zich berekenen dat de molens in het afgelopen jaar meer dan 11.000 uren hebben gedraaid. Dit betekent dat per molen ongeveer 350 uur aan onbezoldigde tijd door de molenaar is besteed, nog los van alle bijkomende werkzaamheden aan de molen.

ONZE TECHNISCHE COMMISSIE

Naast de restauraties van korenmolen De Hoop in Gorinchem en de Souburghse Molen in Alblasterdam, werkzaamheden die in de zomer van 2020 zijn afgerond, waren de TC leden druk met het opnemen en begeleiden van de voor het betreffende budgetjaar geplande onderhoudswerkzaamheden, zoals o.a. molenmakerwerkzaamheden en schilderwerkonderdelen.

Voor in aanmerking komende herstelwerkzaamheden zijn werkschrijvingen opgesteld en in combinatie met een offerte aanvraag naar geselecteerde contractnemers gestuurd. Na vergelijking van de ontvangen offertes is opdracht verstrekt aan de meest gunstige aanbieder in relatie tot kwaliteit, prijs en planning. Begeleiding en kwaliteitsbewaking werd door het betreffende TC lid uitgevoerd.

De contacten, voor zover het technische zaken betreft, met de huurders en molenaars werd onderhouden door de TC leden die als contactpersoon belast zijn met het technisch beheer van de betreffende molen. Meldingen etc. zijn zo mogelijk direct afgehandeld en/of in het maandelijks TC overleg behandeld, waarna acties zijn ondernomen. Planmatige zaken worden op voorhand overlegd met de betreffende molenaar/huurder.

In specifiek door SIMAV ontwikkelde inspectierapporten voor de verschillende type molens is in samenspraak met de betreffende molenaar de technische status vastgelegd en waar nodig bij zaken waar de veiligheid niet gewaarborgd was, zijn er passende maatregelen getroffen

De roedebreek van de Goudriaanse Molen en de inventarisatie van de roeden van alle SIMAV molens heeft extra inzet van de TC vereist.

Er vindt gestructureerd overleg plaats met de provinciale contactambtenaren en de vertegenwoordiger van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Waar nodig wordt gebruik gemaakt van externe deskundigheid.

In het maandelijks TC overleg werden alle relevante zaken behandeld, zoals voortgang lopende werkzaamheden, onderlinge uitwisseling van ervaringen zowel technisch als met contractnemers etc.

De contacten met de erfgoedcommissie lopen via de voorzitter van de TC.

ONZE PR

SIMAV molenaars en vrijwilligers brengen de molens dichterbij de bewoners en recreanten. De molenaars zijn daarbij wederom onze onmisbare gastvrouwen en -heren gebleken. Herkenbaarheid van de molens als SIMAV-molens is één van de doelstellingen van de SIMAV PR. De SIMAV vlag hangt als herkenbaar baken bij diverse molens hoog in de mast of op de molen.

Het doel meerdere dagen per jaar met onze molens open te zijn voor het publiek kwam dit jaar onder druk te staan door het coronavirus. De landelijke molendag in mei is door de landelijke organisatie afgelast en ook de SIMAV molendag hebben wij niet door kunnen laten gaan. De openstelling van sommige molens op zaterdag kon slechts ten dele doorgaan. Molen Ter Leede in Leerdam was wel bijna elke zaterdag te bezoeken. De twee Gorinchemse molens De Hoop en Nooit Volmaakt waren meerdere dagen per week open. De openstelling van de molens is daarbij wel wat minder geweest door de “lock downs” dit jaar

Dit jaar hebben een 3-tal molens meegedaan aan NL Doet in maart. De werkzaamheden zijn divers en noodzakelijk geweest voor een goed onderhoud van het molenterrein.

Het publiek is uitgebreid geïnformeerd over SIMAV, haar molens en molenaars. Dit jaar zijn 2 nieuwsbrieven uitgegeven die digitaal zijn verspreid over ongeveer 500 e-mail adressen, waar onder vele bedrijven en instellingen, die mede een bijdrage leveren aan het streektoerisme. De griffies van de gemeenten, het waterschap en provincies hebben de nieuwsbrief doorgezeten aan een paar honderd raads-, algemeen bestuur- en statenleden. Ten behoeve van bekendheid onder de jeugd gaat de nieuwsbrief ook naar de basisscholen in onze regio.

Ondanks de vele beperkende maatregelen zijn de distributiepunten van promotie- en voorlichtingsmateriaal tijdig voorzien van de drie SIMAV molenfietsroutes en de SIMAV molenbrochure. Deze fietsroutekaarten en de molenbrochure zijn overigens ook te downloaden vanaf www.simav.nl. Zowel de fietsroutekaarten, als de molenbrochure vonden gretig aftrek.

De SIMAV facebookpagina en website zijn goed bezocht. Op onze Instagramaccount worden steeds meer foto's geplaatst. Op deze kanalen nemen we ook relevante en interessante berichten van derden over. Regelmatig zien we dat SIMAV berichten geplaatst worden op facebookaccounts en websites van derden.

In 2020 zijn de molens De Hoop in Gorinchem en Souburgh in Alblasterdam na een grote restauratie opgeleverd. Fier gooien zij hun wieken weer in de wind. In een gewoon jaar zou het weer in gebruik stellen aanleiding zijn voor diverse festiviteiten. Dit jaar helaas was alles meer ingetogen en met inachtneming van de coronaregels. Beide openingen vonden op 11 september plaats en waren ondanks alles zeer geslaagd. In Molen De Hoop werd die dag de expositie geopend van Gorinchem in oorlogstijd.

De Souburghse molen in Alblasterdam heeft een functie gekregen als bezoekenmolen die meerdere dagen per week open is voor publiek (uit de directe omgeving); met name voor scholieren. Door de beperkingen van nu ligt het programma tot het voorjaar van 2021 stil. De molenaars draaien met 3 personen 3 tot 4 dagen per week. Het aantal omwentelingen is al fors geweest in de eerste maanden. Dit is tevens de eerste molen waar voor bezoekers en ook groepen een -bescheiden-entree wordt gevraagd.

Naast Molen Souburgh is er voor de Achtkante Molen in Streefkerk een plan gemaakt om deze geschikt te maken als bezoekenmolen. In 2021 wordt e.e.a. verder uitgevoerd. Om het molencomplex Streefkerk, waar de Achtkante Molen “De Spil” van uitmaakt toeristisch aantrekkelijk te laten zijn, is in de planontwikkeling tevens voorzien in een samenwerking met de horecaexploitant van de “Koffiemolen”, schuin tegenover de Achtkante molen.

ONZE ORGANISATIE

De SIMAV organisatie bestaat volledig uit een 70-tal betrokken en bevolgen professionele vrijwilligers, met een tijdsinzet van enkele uren per week tot meer dan een halve “werkweek”.

Eind dit jaar hebben we afscheid genomen van ons bestuurs- en TC lid Adri Konijnenburg. Adri (80+) vond het nu toch tijd worden om wat van zijn pensioen te gaan genieten. Adri heeft veel betekend voor SIMAV. Het zal nog lastig worden het gemis van zijn grote deskundigheid in te vullen. Helemaal SIMAV loslaten doet hij echter niet.

De automatisering heeft ook dit jaar weer veel aandacht gevraagd. Onze organisatie beschikt nu over een eigentijds en adequaat informatiesysteem. Er is hard gewerkt aan de database. Dank zij de grote deskundigheid van onze vrijwilligers is deze geheel intern en op maat worden gebouwd.

Algemeen Bestuur

Het Algemeen Bestuur (AB) van SIMAV wordt gevormd door vertegenwoordigers van de gemeenten in de Alblasserwaard en Vijfheerenlanden en het Waterschap Rivierenland. Het zijn veelal de wethouders (en een heemraad) die deze functie vervullen en zo het eigendom van het gezamenlijk erfgoed, de molens, mede beheren. Het AB is het hoogste orgaan binnen de Molenstichting. Zij benoemt de leden van het Dagelijks Bestuur, keurt het beleid en de begroting goed, en stelt de jaarrekening vast.

De coronamaatregelen noodzaakten de voorjaarsvergadering schriftelijk af te doen. Het AB heeft in de najaarsvergadering (digitaal via MS-Teams) e.e.a. bekrachtigd.

SIMAV streeft er naar zo transparant mogelijk te zijn. Dit wordt gedaan via de website, waar alle informatie te vinden is o.a. via de nieuwsbrieven, het handboek en het jaarverslag

De samenstelling van het Algemeen Bestuur is in 2019 niet gewijzigd

Samenstelling per 31 december 2020:

- Gemeente Alblasserdam: mw. A.D Zandvliet; vervangen door dhr. A. Kraijo
- Gemeente Gorinchem: dhr. D. van Zanten
- Gemeente Hardinxveld-Giessendam: dhr. J. Nederveen
- Gemeente Vijfheerenlanden: dhr. M. van Middelkoop
- Gemeente Molenlanden: dhr. J. Quik
- Gemeente Papendrecht: dhr. C. de Ruijter
- Gemeente Sliedrecht: ambtelijk namens B&W
- Waterschap Rivierenland: dhr. M. Gremmen

Dagelijks Bestuur

Het Dagelijks Bestuur (DB) van SIMAV geeft leiding aan de organisatie en is voor zijn handelen verantwoording verschuldigd aan het Algemeen Bestuur. Zij vertegenwoordigen de Stichting in en buiten rechten.

Samenstelling:

- Voorzitter vacant
- Vicevoorzitter en PR dhr. T(Teus) van Gelder
- 1^e Secretaris H. (Herman) van Santen

- 2^e Secretaris F. (Floor) de Lange
- 1^e Penningmeester H. (Henk) van Dieren
- 2^e Penningmeester L. (Linda) Mak
- Technische Zaken J. (Juriean) Kramer (VzTC)
- Technische Zaken A. (Adri) Konijnenburg (2eVzTC); tot 1 januari 2021

ONZE FINANCIËN

Corona

In februari is de wereld geconfronteerd met het COVID-19. SIMAV heeft in 2020 slechts te maken gehad met een tweetal geringe financiële effecten van alle maatschappelijke maatregelen. De huurderiving is € 1.157 en kosten van annulering van vergaderingen bedragen € 657.

Op dit moment is er geen reden te veronderstellen dat de coronacrisis zal leiden tot omvangrijke financiële gevolgen voor SIMAV op korte termijn. De lange termijn effecten zijn nu nog niet in te schatten.

Legaten

Het is altijd een opsteker voor onze inspanningen om onze molens goed te kunnen beheren als blijkt dat mensen bij hun leven aan de SIMAV hebben gedacht om ons een bedrag na te laten. Zo werden we in 2020 verrast met een tweetal legaten; gezamenlijk € 492.000. Omdat er in meer of mindere mate verplichtingen aan de bestedingen zijn verbonden, is voor deze bedragen een aparte reserve gevormd. Het liquiditeitssaldo is door de legaten hoger geworden. Aan de legatarissen zal bij besteding van de gelden in het bijzonder aandacht worden geschonken.

Reserves

De behoedzaamheidsreserve, bedoeld om calamiteiten op te vangen, is gelijk gebleven. De reserve voor onderhoud en restauratie is afgenomen met € 56.000. Om een tweetal projecten te realiseren is € 21.000 ingezet. € 25.000 is administratief ingezet voor een systeemwijziging in de afschrijvingen. De afgelopen jaren is stapsgewijs overgegaan aanpassingen aan de molenwoningen niet meer te activeren, maar in de exploitatie op te nemen. Om dubbele lasten te vermijden is het restant van de oude werkwijze nu in een keer afgeschreven. Het exploitatiesaldo (excl. legaten) van € 10.000 is tevens ten laste van deze reserve gebracht.

Overlopende activa en passiva

De hoogte van activa en passiva wordt voornamelijk gevormd door nog te ontvangen respectievelijk vooruitontvangen bedragen. Voor SIMAV is het gewenst dat de eerste niet hoger is dan tweede. Aan deze wens wordt voldaan. Ten 1^e geen projecten worden in uitvoering worden genomen, voordat de financiën daarvoor zijn geregeld. Dat heeft als gevolg dat de subsidie soms al gedeeltelijk binnen is bij de start van de werkzaamheden. De 2^e reden is, dat bij de overdracht van de molens van de Gemeente Gorinchem bijzondere bijdragen meegekomen zijn. Deze zijn te besteden, volgens een afgesproken volgorde, aan die molens in de 4 jaren na de overdracht.

Van de Gemeente Molenlanden is een eenmalig bedrage ontvangen van € 100.000 waarvoor nadere plannen worden uitgewerkt. Uitvoering is op korte termijn voorzien.

Financiering onderhoud molens

Vanuit de reguliere subsidies is jaarlijks per molen zo'n € 10.000 beschikbaar. Dit bedrag gaat uit van een sober en doelmatig onderhoud. Ondanks de zeer lage beheerskosten van SIMAV (vrijwilligersorganisatie) is dit budget op lange termijn niet toereikend voor adequaat onderhoud. Landelijk onderzoek wijst uit dat voor molens, die zowel monument als werktuig zijn, een budget van

ongeveer € 17.000,-- per molen per jaar noodzakelijk is en om de forse kostbare renovaties vele jaren uit te stellen. Voor SIMAV is het dan ook van groot belang goed preventief onderhoud te kunnen plegen. Zoals bij de herindeling is toegezegd, is er dit jaar door de Provincie Utrecht gewerkt aan een ontbrekende subsidieregeling voor onderhoud van molens. Ook wij hebben er onze bijdrage aan kunnen leveren. Deze gaat in per 2021. Wanneer de werking is zoals verwacht, geeft dit een extra impuls voor het onderhoud van deze molens.

(Groot)onderhoud en restauraties Molens,

Aan het onderhoud van de molens is in 2020 totaal € 984.000 uitgegeven. Het betreft kosten voor restauraties, groot onderhoud en periodiek onderhoud.

De restauraties van de **Souburghse Molen** en **Molen De Hoop** zijn afgerond. De uitgevoerde werkzaamheden zijn binnen budget gebleven en de verwachting is, dat dit ook voor de komende werkzaamheden het geval zal zijn.

De **Goudriaanse Molen** vereist onvoorzien extra aandacht. De roedebrek die in juli heeft extra lasten met zich gebracht, die uiteraard onvoorzien zijn.

Het groot-onderhoud voor de **Broekmolen**, dat planmatig gereed ligt en waar ook vervanging van roeden aan de orde is, is, in afwachting van de onderzoekresultaten van het landelijk onderzoek naar de roedebrek(en), opgeschoven. Naar verwachting geeft dit geen onvoorziene extra lasten.

Beheerskosten Molens

Door de lagere kosten voor verzekeringen, door een correctie over 2019 en door de iets lagere kosten voor niet-subsidiabele onderhoudskosten kon 80% van de eerder genoemde extra afschrijvingslast worden opgevangen.

Organisatiekosten

De werkelijke kosten zijn over de gehele lijn iets lager dan begroot. Een onderdeel daarvan was een korting van Molenlanden op de OZB. Met de lagere apparaatskosten kon een derde van de kosten voor de toekomstvisie SIMAV worden opgevangen.

Streefkerk, 31 maart 2021

Teus van Gelder, voorzitter

Herman van Santen, secretaris

Bijlagen:

1. Afgegeven adviezen over molenbiotopen in 2020
2. Verkorte Balans per 31 december 2020
3. Verkorte Resultatenrekening per 31 december 2020

AFGEGEVEN ADVIEZEN OVER MOLENBIOTOPEN 2020

- 1. Aanvraag omgevingsvergunning meetkamer met koelunit GLASFABRIEK Leerdam**
Betreft: **Molen ter Leede**
Advies SIMAV: **instemmend**
- 2. Aanvraag bouw bedrijfswoning op perceel Zeemansweg 1 in Bleskensgraaf**
Betreft: **Kerkmolen**
Advies SIMAV: **instemmend** onder voorwaarden (geen opgroeiende begroeiing binnen de molenbiotoop in strijd met biotoop); in separate overeenkomst vastleggen of opnemen in de te verlenen omgevingsvergunning). *De gemeente Molenlanden heeft de voorwaarden vastgelegd in een bijlage deel uitmakend van de verleende Omgevingsvergunning.*
- 3. Aanvraag omgevingsvergunning uitbreiding kaasmakerij en pekelruimte op perceel Kaasfabriek in Bleskensgraaf**
Betreft: **Molen De Vriendschap** (particulier eigendom)
Advies SIMAV: **SIMAV geen belanghebbende**
- 4. Aanvraag omgevingsvergunning voor uitbreiden varkenshouderij op perceel Achterland 36 in Groot Ammers**
Betreft: **Westermolen**
Advies SIMAV: **instemmend** onder voorwaarde enerzijds dat de voorgevel van te bouwen stal aansluit bij de bestaande stal. Anderzijds structureel onderhoud qua hoogte van de windsingels aan de oost en westzijde van de bouwkaavel. Vastleggen in een overeenkomst
- 5. Aanvraag omgevingsvergunning voor bouw nieuwe stal op perceel Overslingeland 15 in Noordeloos**
Betreft: **Oudendijkse Molen**
Advies SIMAV: **Negatief** vanwege het feit dat de te bouwen veestal op ca 180 meter van de Oudendijkse Molen komt te staan. Een alternatieve locatie binnen het bouwvlak (op de plaats van de huidige silosleuven) aangegeven, doch aanvrager kan daarmee niet akkoord gaan. *De provincie Zuid-Holland heeft negatief geadviseerd. Reactie aanvragers: De bouwaanvraag is ingetrokken. Aanvrager gaat de bedrijfsvoering verkleinen.*
- 6. Aanvraag omgevingsvergunning bouw woning op perceel Zouwendijk 127 in Meerkerk** (bestaande woning wordt gesloopt). Eerste aanvraag dateert van maart 2020 en de tweede aanvraag (gewijzigd bouwplan) dateert van augustus 2020.
Betreft: **Vlietmolen**
Advies molenaar: **Negatief**
Advies SIMAV: **Instemmend**

7. **Aanvraag omgevingsvergunning voor de bouw van een bedrijfspand op de tweede Fase van het bedrijventerrein Melkweg Fase 2 in Bleskensgraaf** (Deze ontwikkeling wordt gerealiseerd d.m.v. een bestemmingsplanprocedure).
 Betreft: **De Hofwegense Molen**
 Advies SIMAV: **instemmend**; advies Provincie bleek negatief vanwege het feit dat twee biotoopregiems van toepassing zijn. Aanvragers hebben de aanvraag ingetrokken vanwege de belemmeringen als gevolg van de molenbiotoop
8. **Aanvraag omgevingsvergunning voor de bouw van een werktuigenloods alsmede het verlengen van een veestal op het perceel Oosteinde 21 in Oud Alblas**
 Betreft: De **Peilmolen** (SIMAV) en **Korenmolen De Hoop** (eigendom van dhr. De Groot)
 Advies molenaar: **instemmend** (Peilmolen)
 Advies dhr. De Groot: **instemmend** (Korenmolen De Hoop)
 Advies SIMAV: **instemmend**
9. **Aanvraag omgevingsvergunning voor de bouw van een werktuigenberging bij een veehouderij op het perceel Kooiwijk 5A in Oud Alblas**
 Betreft: **Kooiwijkse molen**
 Advies SIMAV: **instemmend**
10. **Aanvraag omgevingsvergunning voor het plaatsen van een luifel, pompen, pompeilanden en diverse aanpassingen op het perceel Smoutjesweg 4 in Goudriaan.**
 Betreft: **Goudriaanse molen**
 Advies molenaar: instemmend
 Advies SIMAV: **instemmend**
11. **Aanvraag voor de bouw van een grotere loods (in combinatie met de sloop van de bestaande loods) achter de woning Hofwegen 16 in Bleskensgraaf. Deze ontwikkeling wordt gerealiseerd dmv een bestemmingsplan-procedure.**
 Betreft: **Hofwegense molen**
 Advies molenaar: instemmend
 Advies SIMAV: **instemming** met het voorontwerp-bestemmingsplan
12. **Aanvraag voor het verwijderen van een bestaande schuur en bouwen van een nieuwe schuur met veranda en carport op het perceel Heulenslag 72 in Bleskensgraaf**
 Betreft: **Wingerdse Molen en Korenmolen De Hoop** (eigendom van dhr de Groot)
 Advies molenaar: positief (Wingerdse molen)
 Advies dhr. De Groot: positief (Koremolen De Hoop)
 Advies SIMAV: **instemmend**